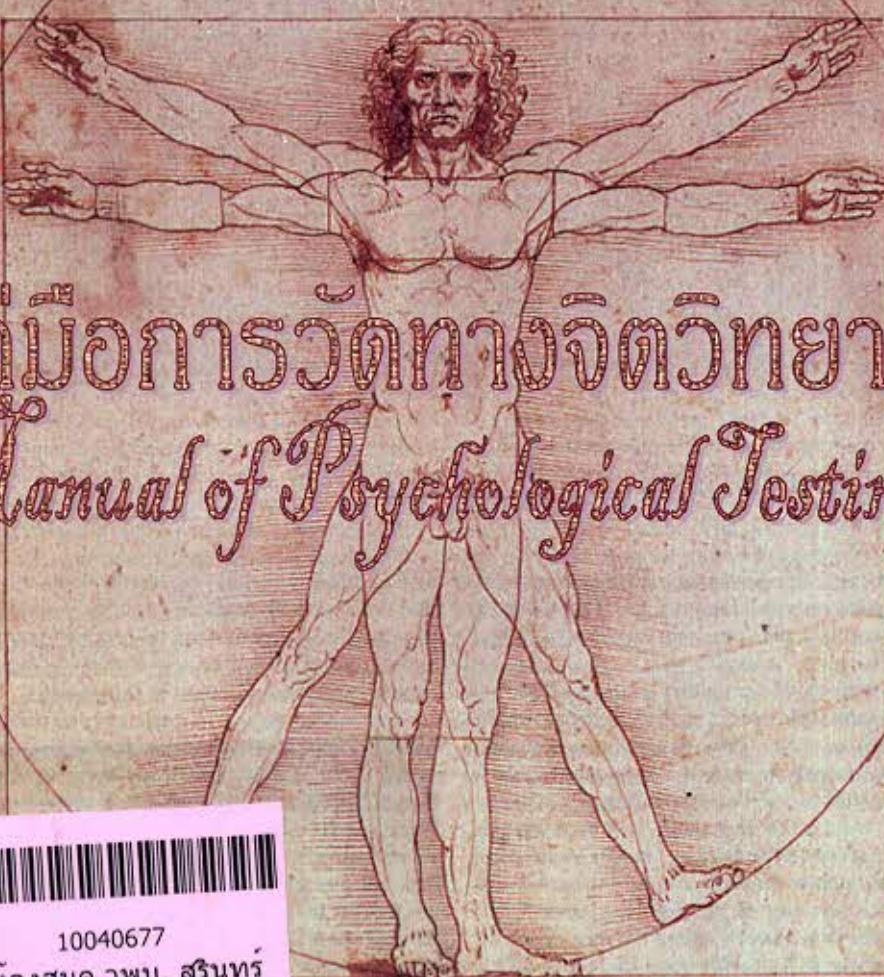

.....

คู่มือการวัดทางจิตวิทยา

Manual of Psychological Testing

10040677

ห้องสมุด วพบ. สวินทร์

รศ.ดร.สุชรดา กุศราวยุตวรรดิ

ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ติริราชพยาบาล

.....

สารบัญ

บทที่	เนื้อหา	หน้า
1	ประวัติการวัดทางจิตวิทยา	1
	ความเป็นมา	1
	การวัดทางจิตวิทยาในศตวรรษที่ 19	2
	การทดสอบในช่วงตอนต้นศตวรรษที่ 20	6
	ประวัติคดีธรรมของ การวัดทางจิตวิทยา	8
2	แนวคิดบางประการของการใช้แบบทดสอบทางจิตวิทยา	14
	ขบวนการวัดพฤติกรรมทางจิตวิทยา	14
	นิยามการทดสอบทางจิตวิทยา	15
	การจำแนกประเภทของแบบทดสอบ	15
3	คุณสมบัติของผู้ที่ใช้แบบทดสอบทางจิตวิทยา	24
	ความเข้มข้นและการรักษาความลับของผู้รับการทดสอบ	26
	ทำไม่ได้ถ้ามีการควบคุมการให้แบบทดสอบทางจิตวิทยา	26
	คุณสมบัติของผู้ใช้แบบทดสอบทางจิตวิทยา	27
	การใช้แบบทดสอบทางจิตวิทยา	27
	ลักษณะของแบบทดสอบที่ดี	30
4	แนวคิดพื้นฐานของการวัดทางจิตวิทยา	32
	มาตรฐาน	32
	ความแตกต่างระหว่างการวัดทางกายภาพกับการวัดทางจิตวิทยา	36
	ก่อนที่จะมาเป็นการวัดทางจิตวิทยา	36
	การวัดทางจิตวิทยาเป็นการวัดโดยกำหนดจากนิยามเชิงปฏิบัติกา	43
5	ความเที่ยง	45
	ความหมายของความเที่ยง	45

ทฤษฎีที่อยู่เบื้องหลังความเที่ยง	45
ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัด	47
ประเภทของกาวิเคราะห์ความเที่ยง	48
วิธีตอบข้า	49
วิธีใช้แบบสอบถามคู่ขนานหรือแบบต่อแบบที่กันได้	52
วิธีแบ่งครึ่ง	54
วิธีของคูเดอร์-วิชาเว็ตสัน	56
วิธีของครอมบัค	59
การหาค่าความเที่ยงระหว่างผู้ประเมินหรือผู้สังเกต	61
ผู้สังเกตหรือผู้ประเมิน 2 คน	61
การหาตัวชี้ของความต่อคล้อง	63
ค่าตัวชี้นิความสอดคล้องของการสังเกตแบบที่ 1	65
ค่าตัวชี้นิความสอดคล้องของการสังเกตแบบที่ 2	65
ค่าตัวชี้นิความสอดคล้องของการสังเกตแบบที่ 3	66
ค่าตัวชี้นิความสอดคล้องของผู้ประเมิน 3 คน	66
องค์ประกอบที่มีผลต่อค่าความเที่ยง	69
องค์ประกอบด้านเหตุการณ์ไม่คงที่	69
ความพยายามของแบบสอบถาม	70
องค์ประกอบด้านสถิติ	71
ค่าสามประสิทธิ์ความเที่ยงเท่าไหร่จึงเป็นค่าที่ยอมรับ	74
สรุปค่าสถิติแบบต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ค่าสามประสิทธิ์	78
6 ความต่อ	79
ความหมายของความต่อ	79
ทฤษฎีที่อยู่เบื้องหลังความต่อ	80
ประเภทของความต่อ	82

ความตรงตามเนื้อหา	82
ความตรงตามเกณฑ์สัมพันธ์	85
ความตรงตามโครงสร้าง	89
ขบวนการทักษิณ化ความตรงของโครงสร้าง	89
7 การวิเคราะห์ข้อกระทง	93
การวิเคราะห์ระดับความยากง่ายของข้อกระทง	93
การแปลความหมายระดับความยากง่ายของข้อกระทง	96
การวิเคราะห์อำนาจจำแนกของข้อกระทง	96
Biserial Correlation	97
Point Biserial Correlation	99
การวิเคราะห์ข้อกระทงโดยการแบ่งกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ	101
ค่าระดับความยากง่าย	101
ค่าอำนาจจำแนก	101
ตัวนี่ในการจำแนกข้อกระทง	102
การหาค่าตัวนี่ในการจำแนกโดยใช้ t-test	104
ทฤษฎีการตอบสนองรายข้อ	104
8 คะแนนมาตรฐาน	107
เกณฑ์ปกติ	107
ประนาทธของเกณฑ์ปกติ	108
เกณฑ์ปกติกายในรั้นเรียน	109
เกณฑ์ปกติกาย nok	109
เกณฑ์ปกติแบ่งตามลักษณะกลุ่ม	110
เกณฑ์ปกติกายในกลุ่ม	110
การแปลงเป็นคะแนนปอร์เทนต์ไทย	111
ความต้นทันที่ระหว่างปอร์เทนต์ไทยกับส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	114
คะแนนมาตรฐาน	115

	แบบแผนมาตรฐานชี้	115
	แบบแผนมาตรฐานที่	121
	แบบแผนสกัดในนี้	124
9	แบบสอบถาม	129
	บทนำ	129
	ชนิดของเครื่องมือการวิจัย	130
	ประมาณทางของแบบสอบถาม	131
	การสร้างแบบสอบถาม	134
	การส่งแบบสอบถาม	138
	การติดตาม	139
	ข้อดีของการใช้แบบสอบถาม	140
	ข้อจำกัดของการใช้แบบสอบถาม	141
10	การสร้างมาตรฐานค่า	143
	ทัศนคติ: ความหมาย	143
	การเกิดทัศนคติ	143
	องค์ประกอบของทัศนคติ	144
	การวัดทัศนคติ	145
	มาตรฐานค่า	145
	มาตรฐานค่าเทอร์สโตน	145
	มาตรฐานร่วมมาตรฐานค่าลิเกิร์ต	149
	มาตรฐานดันเจ้นแบนก	159
	ทดสอบภูมิปัญญาทางภาษาที่ด้วยเหตุผล	167
11	แนวคิดและประเด็นปัญหาการใช้มาตรฐานค่า	171
	รูปแบบค่าตามของมาตรฐานค่า	171
	จำนวนท่วงค่าตอบของมาตรฐานค่า	173
	ประเด็นปัญหาการกำหนดมาตรฐานให้กับแบบวัดประมาณค่า	175

12	การใช้คอมพิวเตอร์กับการทดสอบทางจิตวิทยา	182
	การวางแผนการนำคอมพิวเตอร์ไปใช้กับการทดสอบทางจิตวิทยา	185
	การทักษะวัดด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์	186
	การแปลผลการทดสอบด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์	187
	คอมพิวเตอร์สำหรับการແນະແນວ	187
	โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับช่วยเพื่อการทดสอบทางจิตวิทยา	188
	แบบทดสอบทางจิตวิทยาที่พัฒนาใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์	192
13	การประเมินคุณภาพเครื่องมือการวัดด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์	194
	การจัดทำคู่มือลงรหัส	196
	การจัดรูปแบบของข้อมูล	201
	การเข้าสู่ Data file	203
	การวิเคราะห์ข้อมูล	204
	การคำนวณค่า Reliability	204
	การคำนวณค่า Construct Validity ด้วย Factor Analysis	218
	การคำนวณค่า Discrimination Index	230
14	แบบทดสอบด้วยทางจิตวิทยา	244
	บทนำ	244
	แหล่งข้อมูลเกี่ยวกับแบบทดสอบและการวัดผล	246
	เกณฑ์การแบ่งประเภทแบบทดสอบ	247
	ส่วนที่ 1 : Uni-dimensional Instruments	251
	1.1 MOOD	251
	1.1.1 Self Rating Depression Scale	252
	1.1.2 Hamilton Rating Scale for Depression	253
	1.1.3 New Physician's Rating List	254
	1.1.4 Psychotic Inpatient Profile	255
	1.1.5 Beck Depression Inventory	256

1.1.6 Brief Anxiety Rating Inventory	257
1.1.7 Irritability-Depression-Anxiety Scale	258
1.1.8 Montgomery and Asberg Depression Rating Scale	259
1.1.9 W.H.O. Depression Scale	260
1.1.10 Self Rating Anxiety Scale	261
1.1.11 Melancholia Rating Scale	262
1.1.12 Geriatric Depression Scale	263
1.2 COGNITIVE FUNCTIONS	264
1.2.1 Visual Retention Test	265
1.2.2 Shaw Blocks Test	266
1.2.3 Information-Memory-Concentration Test	267
1.2.4 Dementia Scale	268
1.2.5 Scale for the Measurement of Memory	269
1.2.6 WAIS	270
WAIS-R	
1.2.7 Mental Test Score	271
1.2.8 Set Test	272
1.2.9 Dementia Screening Scale	273
1.2.10 Abbreviated Mental Test	274
1.2.11 Mini-Mental State	275
1.2.12 Ischemia Score	276
1.2.13 Cognitive Capacity Screening Examination	277
1.2.14 Check-List Differentiating Pseudo-Dementia From Dementia	278

1.2.15 Hierarchic Dementia Scale	279
1.2.16 Guild Memory Test	280
1.3 BEHAVIOR	281
1.3.1 Short Scale for Assessment of Mental Health	282
1.3.2 Patient Activity Check List	283
1.3.3 Viro Orientation Scale	284
1.3.4 Behavior Rating Scale	285
1.3.5 Present State Examination	286
1.3.6 D-Test	287
1.3.7 Geriatric Mental State Schedule	288
1.3.8 Hypochondriasis Scale Institutional Geriatric	289
1.3.9 Short Psychiatric Evaluation Scale	290
1.3.10 Comprehensive Psychopathological Rating Scale	291
1.3.11 Positive and Negative Syndrome Scale (PANSS)	292
1.3.12 M-Test	293
ส่วนที่ 2 : Two-dimensional Instruments	294
2.1 MENTAL-SOCIAL TESTS	294
2.1.1 Self-Perception Questionnaire	295
2.1.2 Social Dysfunction Rating Scale	296
2.1.3 Interview for Recent Life Events	297
2.1.4 Structured & Scaled Interview to Assess Maladjustment	298

2.1.5 Personal Habits, Environment and Psycho-social Factors	299
2.1.6 Life Events Inventory	300
2.1.7 Rand Social Health Battery	301
2.1.8 Social Functioning Schedule	302
2.1.9 Interview Schedule for Social Interaction	303
2.1.10 Social Relationship Scale	304
2.1.11 Relative's Stress Scale	305
2.1.12 The Social Support Questionnaire	306
2.1.13 The Katz Adjustment Scales	307
2.2 PHYSICAL-MENTAL INSTRUMENTS	308
2.2.1 The Barthel Index	309
2.2.2 Instrumental Activities of Daily Living Scale	310
2.2.3 The Physical Self-Maintenance Scale	311
2.2.4 The Index of Independence in Activities of Daily Living (Index of A.D.L)	312
2.2.5 Physical and Mental Health Questionnaire	313
2.2.6 Disability Rating Scale	314
2.2.7 Ward Function Inventory	315
2.2.8 The Pulse Profile	316
2.2.9 Geriatric Rating Scale	317
2.2.10 Drug Dependency and Overdose Assessment	318
2.2.11 Nurses' Observation Scale for Inpatient Evaluation	319

	ส่วนที่ 3 : Three-dimensional Instruments	320
	PHYSICAL-MENTAL-SOCIAL	320
	3.1 P.A.M.I. E Scale	321
	3.2 Functional Life Scale	322
	3.3 Psychogeriatric Assessment Program	323
	3.4 Comprehensive Assessment and Refferal Evaluation	324
	3.5 Batterie De Fishes D'Evaluation	325
	3.6 Disability Assessment Schedule	326
	3.7 The OECD Long-Term Disability Questionnaire	327
	3.8 The Functional Activities Questionnaire	328
	3.9 Symptom Distress Checklist (SCL-90)	329
	3.10 Children Behavior Inventory (CBI)	330
	3.11 The Child Behavior Rating Scale (BRS)	331
	3.12 The Brief Psychiatric Rating Scale	332
	3.13 Health Opinion Survey (HOS)	333
	3.14 General Health Questionnaire (GHQ)	334
15	แบบประเมินที่มีการพัฒนา/แปลเป็นภาษาไทย	335
	แบบประเมินและวิเคราะห์ความเครียดตัวยัตนเอง (กรณีสูขภาพจิต) (Stress Inventory)	338
	แบบวัดความเครียดสำหรับคนไทย (Thai Stress Test :TST)	344
	แบบวัดสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียด (Life Distress Inventory)	348

แบบประเมินการแก้ปัญหา (Problem-solving inventory)	351
แบบสอบถามเพื่อวัดปัญหาความเครียดในครอบครัวของวัยรุ่น (The Adolescent Inventory of Life Events and Changes)	355
แบบสอบถามวิธีที่วัยรุ่นจัดการกับปัญหา (The Adolescent Coping Orientation for Problem Experience)	361
แบบวัดการเผชิญปัญหาของวัยรุ่น (The Adolescent Coping Scale: ACS)	366
แบบสำรวจปัญหาการปั้นตัวของมนุษย์ (Mooney Problem Check lists)	373
แบบสำรวจพฤติกรรมเด็ก (Thai Youth Checklist : TYC)	399
แบบวัดสุขภาพจิตHOS (HEALTH OPINION SURVEY : HOS)	422
แบบวัดสุขภาพจิตในคนไทย (Thai Mental Health Questionnaire : TMHQ)	425
*แบบประเมินพฤติกรรมและอาการฉบับภาษาไทย (Behavior and Symptom Identification Scale : BASIS-32)	431
แบบคัดกรองบุคลิกภาพแปรป่วน (Screening test for Borderline Personality Disorder)	435
แบบทดสอบสภาพสมองของไทย (Thai Mental State Exam : TMSE)	438
แบบวัดความเห็นแก่ในผู้สูงอายุไทย (Thai Geriatric Depression Scale : TGDS)	443

แบบวัดโรคซึมเศร้าในประเทศไทย (Health-Related Self-Report :HRSR The Diagnostic Screening Test for Depression in Thai Population)	446
คู่มือสำراจฯารมณ์ชี้มเคร้าตัวข้อด้วยด้วองในผู้สูงอายุไทย (Manual for self-detection of Depression in the Thai Elderly)	450
แบบวัด Hamilton Rating Scale for Depression ฉบับภาษาไทย	452
แบบสอบถามเพื่อประเมินความรุนแรงของภาวะซึมเศร้า ชนิดให้ผู้ป่วยตอบแบบสอบถามเอง (Thai Depression Inventory)	458
แบบสัมภาษณ์การวินิจฉัยโรคซึมเศร้าในผู้สูงอายุ (Diagnostic Test for Major Depression in Thai Elderly)	462
แบบสำรวจพฤติกรรมกล้าแสดงออก (The Assertion Inventory)	467
แบบวัดพฤติกรรมท้าวัว (Aggression Rating Scale)	479
แบบประเมินความรู้สึกลึ้นหลังของเบ็ค (Beck Hopelessness Scale)	486
แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ (ฉบับของกรมศุภปาพเจต)	489
แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ (ฉบับของ Goleman)	494
แบบวัดการปรับตัวทางสังคม	501
แบบวัดความพึงพอใจของผู้รับบริการจิตเวช (CSQ-8) ฉบับภาษาไทย กับการรักษาทางจิตเวช (The Client Satisfaction Questionnaire)	506
แบบวัดความพึงพอใจของผู้รับบริการจิตเวชไทย (The Thai Psychiatric Satisfaction Scale)	509

	แบบประเมินความแน่วแน่ T.A.	515
	แบบประเมินการยอมรับตนเองและผู้อื่น	520
16	แบบประเมินคุณภาพชีวิต	526
	ความเป็นมา	526
	นิยามคุณภาพชีวิต	527
	กรอบแนวคิดการพัฒนาแบบประเมินคุณภาพชีวิต	527
	สู่ความเป็นมาของภาคพัฒนาแบบประเมินคุณภาพชีวิต	533
	แบบประเมินคุณภาพชีวิตฉบับ WHO	541
	แบบวัดคุณภาพชีวิตฉบับเต็ม (WHOQOL-100)	544
	แบบวัดคุณภาพชีวิตฉบับย่อ (WHOQOL-BREF)	569
	แบบวัดคุณภาพชีวิตไทยแบบรูปภาพ (PTQL)	574
	แหล่งรวมแบบประเมินคุณภาพชีวิต	592
17	แบบประเมินการเห็นคุณค่าในตนเอง	526
	ความเป็นมา	527
	ความสำคัญของความภาคภูมิใจในตนเอง	527
	พัฒนาการความภาคภูมิใจในตนเอง	533
	องค์ประกอบของความภาคภูมิใจในตนเอง	541
	แบบประเมินการเห็นคุณค่าในตนเองของโรเรียนเบริก	569
	แบบวัดอัจฉริยะในทักษะของเห็นตนเอง	574
	แบบวัดอัจฉริยะในทักษะของคุณภาพชีวิต	574
	แบบประเมินการเห็นคุณค่าในตนเองแบบรูปภาพ	574
	เอกสารอ้างอิง	597
	ด้วยนี้	620